

דער פָּאָרָאַת 218

דער קאמפ וואם האט זיך איזום איזום פונאנדערגעפלאלערט

ד"ר ב. הערצפלד

מפני מeo זיך קולדם כל פונאנדערקליליבען אין
עם ענטווקלונגס-גאָגונג פון דעם פֿאָראָגַרְאָפּ 218
זונע ערביינדונג מיט די אָנְשֶׁוֹאָנְגֶּבָּעָן אָזִן פֿרְדִּינְ
פֿעַן פֿון די גַּעֲזְבָּעֵפּר אָזִן פֿעַשְׂיְוָעָנָעָ צִיְּתִיםְ
אַיגָּאנְצָעָן אָוִיגָּעְקָלְעָרָטָן די פֿרְדָּגָעָן צִיְּהָאָטָן
פֿרְכָּטָן אָזִן דָּעַדְ וְרְשָׁטָעָרָן צִיְּטָן אָנְשָׁמָהָן
עַס מִיטָּזִיךְ פֿאָרָן לְעַבְּרוּגְיָעָן מְהֻחָן אָדָעָרָן
אַיְן נִישְׁתְּמַהְרָה וּוֹאָנְשָׁתָן לְעַבְּרוּגְיָעָן אָזִן
בַּיְּיָ דִּי גַּעֲרָמָאָנוּשָׁעָרָפּ עַלְקָעָרָה אָהָט זִיךְ פֿיְיָ
לְטַשְׁטָעָרָן גַּעֲשִׁיכְטָעָן שְׂוִין דִּי תּוֹרָהָה אָהָט דַעַת
בְּאָרְבָּרִיטָן פֿעַרְמַשְׁפְּטָן. דַעַר פֿאָסּוֹק "פֿרְרוּ וּרְבוּ" אָיְן נִישְׁתְּ
אַנְהָהָזָבָן אָנוּ גַּלְיָהָן עַנְטָפְּלָעָקָטָן אָנְגָּנְאָזְיוֹעָן בְּעַצְּצָן
הַוּגָּנוּ צְוָם אָבָּרְטָן. צְוֹרְשָׁתָן אָיְן גַּעֲוָעָן דִּי שְׁטָרָאָן
פֿאָרָן אָבָּאָטָעָן — אָגָּעְלָדְשָׁטָרָאָףָן. דַעַם וּלְבִּיגְעָן
שְׁטָגְּדוֹפְּוֹקָטָן טְרַעְמָן מִידָּן בַּיְּיָ דִּי אַלְעָמָדָעָן
בְּאָרְבָּרִיטָן, וּלְעַלְכָּרָן אָיְן סְתִּירָה מִיטָּן דַעַר פֿעַר
עַהְרָוָגָן. דִּי מַצְוָהָה פֿון פֿרְרוּ וּרְבוּ הָאָטָן גַּעֲפִיהָרָט
לְיַגְּבָּאָפְּאָדָעָן אָנוּ דִּי אַגְּבָּלָעָן וְאַקְּצָעָן לְעַרְהָ אַיְיָ
לְטַמְּעָן אַיְתָהָהָנוּדָעָטָן. בְּהַדְּרוֹגָה/לִזְגָּעָרָה חַוִּימָט אַבְּעָרָה
אָן דָּאָס קָאָנוּנְיָשָׁעָרָעָטָן צְוָיָּה בְּעַקְמָעָן אָנוּ אַלְלָיָלָן
גְּרַעְסָעָן אַיְנְפָלָטָן אַוְיָךְ דַעַר גַּעֲזְעִינְגָּבָגָן פֿון
מִיטְעַלְאָלְמָטָעָרָה. עַס אָהָט זִיךְ אַנְגָּעוּהָיְבָעָן אָלְאַגְּנָעָן
וּוּבְּרָהָה, צִיְּהָאָטָן דִּי פֿרְכָּטָן אָנְשָׁמָהָן אָדָעָרָן נִישְׁתְּ

בלופטדורשטיילע ענטדעךונגעיז...

וואו-אוזי א ווילנער פויילישע ציירונגס-ענטדעלט" בלוטהרטיגע יוד. סעהטעס

רעזה לונגו

פערזעס עבעז

פָּנוּ מְ. י. סְמָאָלָאָרוֹזֶשׁ

טרויסלענבריגע הענטן זייןעד מאמען, און אלע ווי מײַן
איין קול בעטען זיך בי איהר:

— מאמא, בערוהיג דיך, מאמא, בערוהיג דיך
זוי קומט זוי לאנג אָן מיט אָ שטארען גלאָן
צענידיגען בליך און קען זיך נישט דעם מאגען יוּז
זוי זענען. נאָר ווּיעָר גַּלְעָטָעָן אָן צִיטָעָרְבָּרְגָּעָן דִּי^{אָרְבָּאָה}
זעבען איהר אָזֶן באָהענטן... זוי בְּלִיעְבָּעָן שְׂתָחָן ווי
פערשטיינענרט. אַרְיוֹנוּגָוּאָקָעָנָע אַיְנוּ אַיְנוּ אַיְנוּ
דעָרָע, זוי זעהען אַיצְטָאָסָס גָּאָלִיג. בְּלָאָסָע, שְׂדָעָע,
קְפָּוּרְגָּעָע, מיט לאָנָעָג צַעְפָּלָאָכְטָעָג הָאָרָא. אַבְּעָזָר
בָּאָלְדָגְתָּא זִיכְרָעָמָן זַיְעָסָע אַפְּרָצְחָה בַּיּוֹם הַאֲזִיךְ אָהָן, ווּאָסָס
פָּעָרְלוּיְידָעָנָע פָּוּן שְׂרָעָק אָן פָּחָד, אָוּ זַיְעָרָאָגָע
מאָמָע דערקענטן זוי בְּשִׁיט — בְּלָאוּזִישָׁן זוי אָזֶן
זוייעָרָע לְפִעְנָן אָ גְּדָאָה. אַוְיסְגָּרְוָסָט שְׁמִיכְבָּלָעָל
זוי בעהמען זי טְרִוִּיסְלָעָן, וְאַדְרָעָן, אָן יְעָדוּ אַיְנוּ
בעונדרע שְׁטָעָלָט זַיְהָ פָּאָר אַיהֲרָא אַזְוָעָק, הַיְבָט אַיהֲרָא
אַוְטָעָר דֻּעָם קָאָפָּה אָן שְׁרִיְתָא אָן אַיהֲרָא אַיְנוּ:

— מאמא, דערקענטט מֵיחָה נִישְׁתָּאַת, אַיְן בֵּין דָא
דיַין סְאָכְטָעָר — שְׁיַינְדָּלָעָל? — דִּי בְּלִיקְעָן בעגָע
געַנְעָן זַיְהָ, בְּאַפְּעָן זַיְהָ פְּעַסְטָעָר אָן, בְּכָרִי זַיְהָ וְוּוּטָעָר
בִּישְׁתָּאָן צַוְּפָעְרְלָעָן, אָן דִּי טְאָכְטָעָר שְׁרִיְתָא כְּסָדָה
אָן אַיהֲרָא אַיְנוּ מִיט אַבְּאוֹיְפָגְעָרִיסָעָן מְוַיל:

— שְׁיַינְדָּלָעָל...

— דִּי מְוַתָּעָר הַיְבָט אַיהֲרָא אָן נְאָכְזָאָגָעָן, אָנוּ
וּזְיַי וּוּאָלָט זַיְהָ פְּרַשְׁתָּא גַּלְעָדָנָט רְעָדָן:

— שְׁיַינְדָּלָעָל — דְּעַמְּאָלָט וְוּוּזָעָן אַיְבָעָן אָזֶן
די צְוּוּיְתָא: — דָאָס אָזֶן חַהְילָע — דָאָס אָזֶן גָּאָל
דָּעָלָע.

זַי, חַגָּה בְּרוּזָן זַאְגָּט אָזֶן וּבָאָרָא דִּי פָּאָר אַיהֲרָא
פְּרִידִי פְּרָעָרְלָטְשָׁק טְעַמְּכָר מִיטָּן אַיְבָעְגָּרְיִיסְעָנָעָם
שְׁלָאָפָּה בָּאָה אַזְיָּחָר דִּי פְּרָיְמָעָר, אַגְּגָעָטָן אָן דִּי בְּלוֹיזָע
קְרָקָט תְּהִימָּהָתְזָרְגָּה אַזְמָאָס שְׁטָרְדָּגָעָן וּבְכָרְעָן פְּנִים
אַפְּהָמָהָעָר, וּזְיַיְתָּפְרָעָן וּזְיַיְתָּפְרָעָן מִתְּ

לִיגְט זַיְהָ אַזְיָּחָר דִּי פְּעַרְלָאָזָטָעָ חַבָּה בְּרוּזָן — אַ
חוֹאָכָע, אַפְּרָעְגָּרְטָעָ, מִיט אַנְאַיְינְגָּשְׁרָוּמְפָעָן פְּנִים
שְׁוִידְמָת יְעַדְעָן פְּאַרְדָּטָאָג אַזְיָּחָר שְׁתָאָרְקָעָן קָאָפְּדוּוּיְתָאָג,
וּלְוַלְכָעָר הַוִּיפְטָט זַיְהָ אָן אַבְּנָם אַוְנְטָרְשָׁטָעָן טְיִלְל
אַחֲט אָקָן אַיְינְגָּזְוָיְוָו שְׁפָרִיטָט זַיְהָ דָעָר וּוּיְתָאָג אָזֶים,
עַלְהָמָת אַרְזָמָז וּזְיַיְמָת קָלָאָמְעָדָעָן דֻּעָם גַּאנְצָעָן קָאָפָּה.
עַמְּמָאָלָט פִּיהְלָט זַיְהָ וּזְיַיְסָנְקָאָקָעָן בַּיְ אַיהֲרָה
צִיבְּרָיוּגְּיִיסְטָעָן הַאָלָב אַוְיְסָגְּטָרְוָקָעָנָטָעָן שָׁאָרְבָּעָנָן,
אַדְרָפָט דֻּעָם קָאָפָּה וּזְיַיְסָנְקָאָקָעָן הַיְהָגְרָדָעָל אָוּן כּוֹחָחָ
רוֹדָעָט וּזְיַיְסָנְקָאָקָעָן אַשְׁוֹאָךְ אַטְעָמְדָגָיְקָוָל, וּזְיַיְסָנְקָאָקָעָן
בְּרָעָכָט זַיְהָ אַוְנְטָעָר בַּיְ יְעָרָעָן וּוּאַקָּאָל:

— שְׁיַבְּזָעְלָהָל — חַווָּה-לָהָל — אַ-בִּיסְעָלָהָל!

נוֹאָכְלָעָם בְּלִיְבָּשָׁט זַיְהָגָעָן אַפְּרָאָמָנָה וּזְיַיְהָגָעָן
אַזְיָּחָרְלָמָט מִיט פְּעַרְגְּלִיְבָּצָעָן אַזְיָּחָרָן, דִּי אַדְרָעָן
אַזְיָּחָרְלָמָט פְּרָגְרָוְטָעָן פְּנִים צִיטְעָרָקָן, קְרִירְשָׁעָן זַיְהָ וּזְיַיְהָ
אַזְיָּחָרְלָמָט בַּיְ אַיהֲרָה אַזְיָּחָרְלָמָט
אַזְיָּחָרְלָמָט בַּיְ אַיהֲרָה אַזְיָּחָרְלָמָט נְאָה זַיְהָ דִּי שְׁפִּינְגָּעָן
פְּרָמָבָעָן, פָּוּן דִּי מַזְוְלָזְוִינְקָלָעָן רִינְטָמָ, טְאָטְשָׁעָט זַיְהָ אַ
יְכִימְטָרְעָן קְלָעְבָּרְגָּעָן סְלִיבָּעָן, וּוּזְיַיְסָנְקָאָקָעָן זַיְהָ אַ
קְרָקָט זַיְהָ מִיט אַזְיָּחָרְלָמָט אַזְיָּחָרְלָמָט אַזְיָּחָרְלָמָט
דִּי נְצָגְגָעָן סְפָטְדוּזְוִינְקָלָעָן, דִּרְעָ שְׁטָעָרָן קוּטִימְשָׁטָט
זַיְהָ בַּיְ אַיהֲרָה וּזְיַיְסָנְקָאָקָעָן זַיְהָ גַּעְוָאָלָט אַזְיָּחָרְלָמָט
עַפְּרָמָאָנָעָן. פְּלָצְלָגָנָג גַּוְשָׁת זַיְהָ אַסְּפָאָמָאָטָישָׁעָן גַּפְּ
שְׁוּרִיְיָ : — האַרְצִיגְעָר טְאָטָעָן זַיְהָ בֵּין אַיהֲרָה?

דְּעַמְּאָלָט בַּיְגָעָן זַיְהָ אַיְבָעָר אַיהֲרָה, אַיהֲרָה
שְׁלָאָפָּה בָּאָה אַזְיָּחָר דִּי פְּרָיְמָעָר, אַגְּגָעָטָן אָן דִּי בְּלוֹיזָע
קְרָקָט אַפְּהָמָהָעָר, וּזְיַיְתָּפְרָעָן וּזְיַיְתָּפְרָעָן מִתְּ

אויסגעבראכען אַשְׁטְרֵיַיך איו אַיִיטִינְגָּאנְס פָּאֶבְּרִיך

(א) איין אַיִיטִינְגָּאנְס פָּאֶבְּרִיך (ילישא 34-30) נפָן בעקמָען אַנְטְּרִישְׂצְּבָּעָן פָּן אַרְבִּיטְּסָלָאָעָן
איו נְעַלְּתָעָן אַיִיטִינְגָּאנְס אַשְׁטְרֵיַיך פָּן דַּי אַרְטָה
בִּיטְּעָר צְּרָלִיב דַּצְּמָ, וְאָס דַּי אַרְבִּיטְּסָאַינְסָפָּעָקָטָאָר פָּאָר
היַוְתָן וְעַט בִּים אַרְבִּיטְּסָאַינְסָפָּעָקָטָאָר
קְלָמָעָן אַקְּנְפְּרָעָגָעָן צְּוֹ דַּעְרָ אַרְטָה
רִיסְעָן דַּי לְוִינְעָן. דַּי אַרְבִּיטְּסָאַינְסָפָּעָקָטָאָר
מִזְאָל וְיַי אַזְוְסְגָּעָבָעָן בְּשִׁינְיוֹנוֹגָעָן כְּדַי צְּוֹ קָאָ
בֵּית נִשְׁתָּצְּגָּעָטָעָן. אַזְוֹן הַאֲפָעָן פָּעָלָאָגָעָן.
בְּיַוְתָן צְּגָּעָטָעָן. אַזְוֹן הַאֲפָעָן פָּעָלָאָגָעָן.

פריע נשות

אין דַי הַיְּפָרָאָלָעָן דַי בְּעַרְמָהָטָן.
סְטָפָן דַּרְיָה עַקְרָאָגָעָן דַּעְרָבָן:

**Norma Shearer,
Lionel Barrymore,
Clark Gable**

אַזְיָסְעָרָן פְּרָאָגָרָם: קְלָאָנְגָּעָן-עַזְוֹנָאָבָעָן
אַזְוֹן אַקְּטוֹאָלִיטָעָטָעָן פָּוֹן לְאָנָר.

אַגְּהָזָבָאָיָן גְּפָעוּנָגָן. טָפָג 5 נְאַמְּטָאָגָן
שְׁבָתָן אַזְוֹנָטָגָן - 1 גְּזָעָר בְּיַטָּאָגָן.
דַּעְרָ וְאָל וְעָרָסְמָנִישׁ וְעַמְּלִימָרָט
אַזְוֹן גְּפָלְחָתָן!

הַנְּחָה-בִּילְעָטָן גְּלִיטָגָי אַחְן בְּעַרְגָּעָזְגָּוָגָעָן

הַיְּנָט — אַפְּצִיכְנוֹנָגָס-טָג

פָּאָר "טָאָן"

הַיְּנָט וְעַט מְעַן אַזְיָקָדָי גְּאָסְפָּעָן פָּן שְׁאָגָט
פְּרָעָרְקִיפָּן אַגְּנְפְּצִיכְנוֹנָגָן לְטָבָתָן דַּעְרָ גְּפָעָלְשָׁאָפָּט
"טָאָן". דַי גְּאָנְעָז הַכְּנָהָא אַיְוּ בְּשָׁפָטָמָטָן לְטָבָתָן
וְעַמְּרָקָאָגָנִיםָן, וְעַלְפָעָן וְעַרְעָן מִיט אַזְזָרָה.
נְשָׁאָ אַזְיָסְפָּהָאָלָטָעָן דַּרְךָ "טָאָן".

סְאָיָן קְיָין שָׁמָן פְּטָק נִשְׁתָּמָס פְּרָהָרָגָן, אָז
סְוּסְמָנָס זִיְּנָן אַיְיָן יְזָה, וְעַלְכָּרָן וְעַט
נִשְׁתָּמָס טְרָאָגָן הַיְּנָט דַי אַפְּצִיכְנוֹנָגָן פָּוֹן "טָאָן".

אַפְּטִיכְיָהָעָן

הַיְּנָט נְאָכָט-דוּוּשָׁוָרָעָן
קְאַפְּגָרְלְעָוִוִּיטָש (נוֹגְרָוּשָׁעָר 54). סְטִיקָעָן

וְזִוְּשָׁט (קְאַפְּפָרְגָּוִוִּיטָש), וְגְנְדָלְעָוִוִּיטָש (פְּשָׁעִיגָּוֹד 19). לִיְפָעָז
בִּיטְּרִיקָאָקָוָועָר, רִיכְטָפָר (לִיְפָעָז 86).
אַיְוּבָעָר-קָהָנְטָאָר גְּרוֹשָׁן סִירָדָאָן

אַיְן לְאָדוֹן

גְּזָעָנְגָּוָנְגָן-דָּאוֹנוֹנוֹ פָּאָר זִיְּן אַפְּפָאָר
סְיָוִין אַמְּרִיסָקָה

פָּאָר זִיְּן אַפְּפָהָרָעָן קְיָין אַמְּרִיקָא וְעַט דַּעְרָ
בְּעַרְהָמָטָעָר אַיְוּבָעָר-קָהָנְטָאָר גְּרוֹשָׁן סִירָדָאָן
וְעַגְּנוֹן אַיְן לְאָדוֹן.

אַיְוּבָעָר-קָהָנְטָאָר סִירָטָאָקָה וְעַט דְּזָעוּנָעָן אַיְן
"פְּיָהָרָמָטָעָי" שְׁבָתָה דֻּעָם 4 וְאַזְזָעָמָת אַיְן בְּזָהָב
שְׁתָדְרִיטָעָן בְּאָרְ אַזְזָעָמָת דַּעְרָ לְיִתְּנָגָעָן דֻּעָם יְגָן
גְּעַן טְלָאָטְרִיטָעָן בְּאָרְ אַזְזָעָמָת דַּעְרָ לְיִתְּנָגָעָן
וְזָרָגָן. רַעֲקָאָרָד פָּוֹן יְזָהָן דִּיאָטָלָקָוָסִי (לוֹצָק). מְעַרְ אַיְן וְאַרְשָׁאָה.

בַּיְּ פְּעָרְדִּיְיָאָוָנָס-שְׁטָרָוָנָגָן
בְּאַגְּזָן-מְעַהָּמָגָן, אַזְבָּרְגָּעָן, אַזְבָּלְקָיְתָּעָן, גְּרָחָהָעָן-יְזָהָגָן
Franciszka Józefa
אַפְּעָן לְיָהָן אַזְרָעָלָה-קְרָיוֹנְגָּוָן. צְבָעָן אַפְּעָן אַזְמָעָטָה-קְרָיוֹנְגָּוָן.

בַּיְּ פְּעָרְדִּיְיָאָוָנָס-שְׁטָרָוָנָגָן
בְּאַגְּזָן-מְעַהָּמָגָן, אַזְבָּרְגָּעָן, אַזְבָּלְקָיְתָּעָן, גְּרָחָהָעָן-יְזָהָגָן
גְּרָחָהָעָן-יְזָהָגָן, בְּאַדְוָרְקָמָעָן דַּאְמָעָטָה-קְרָיוֹנְגָּוָן. צְבָעָן אַפְּעָן אַזְמָעָטָה-קְרָיוֹנְגָּוָן.

הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר

טְרָאָדִיזְיָאָנְעָלָעָן וְאַמְּלָאָקְהִיזָּעָן, קְלָגָ-אַוְיָסְפָּלָגָן פָּוֹן צְיָוָן. יוֹגָעָנָד
אַרְגָּאָנְיָוָצְיָעָס אַזְוָאָסְפָּאָרָט-פְּעָרָאָיְנָעָן, טְרָאָדִיזָּעָן. פִּיעָרָוָנָגָן אַיְן וְיָוָוָאָ

הַיְּנָט 8.30 סְרִיחָה הַזְּבָטָה זַיְדָה אַזְוֹן דַּעְרָ קְלָגָן
מִיְּסָפָקָה, דַּי אַזְּרָאָלָעָן, 11 גְּלִיטְאָפָּרָד, אַזְּכָאָר-
יְזָעָמִישָׁעָפָּרָאָלָעָן זַיְדָה 7 אַזְּגָעָרָה אַזְּרָעָה אַזְּרָעָה
יְזָעָמִישָׁעָפָּרָאָלָעָן אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5
אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר, פָּלָגָה-קְרָנוֹשָׁמָה
נְאַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְגָּעָר לְגַ-בְּעָוָר
אַזְּמָעָטָה אַזְּגָעָרָה זַיְדָה 3.5 פְּיָעָרָקָאָוָועָר.

צְּוֹלְבָּד דַּעְמָ, וְאָס דַּעְרָ הַיְּבָטְ

